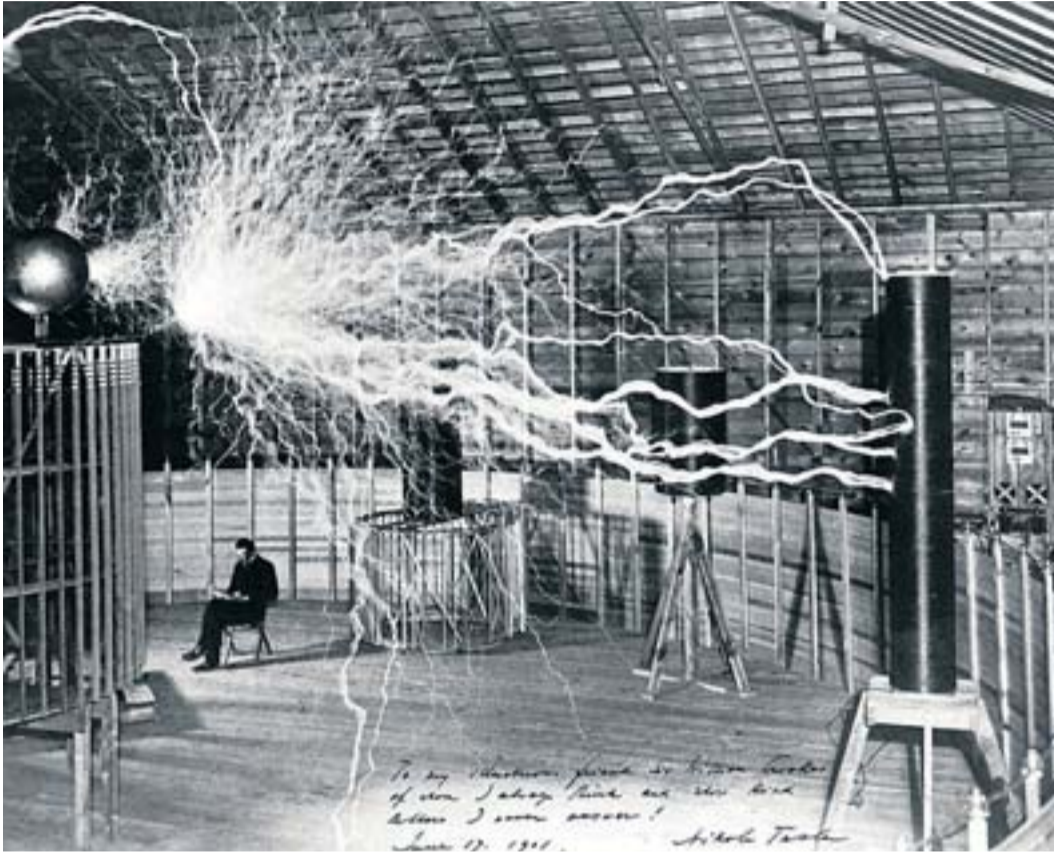

Un geni magnètic

WIKIPEDIA

MARINA
PORRAS

Un dels principals problemes a l'hora d'escriure biografies és trobar el to narratiu per mantenir una distància adequada amb el biografiat. Sovint, o bé l'autor està enamorat del seu objecte d'estudi (i el text es transforma en una carta d'amor) o bé l'odia, i el text es converteix en una acusació. Saber escriure una biografia justa és una missió delicada, i l'encertada decisió de molts autors de ficció que tenen ganes d'experimentar amb el gènere biogràfic és convertir la biografia en material literari i convertir el biografiat en un personatge de ficció. És el gest que ha fet Echenoz a *Llampecs*, i la jugada li ha sortit molt bé. És difícil trobar pegues a la treballada prosa descriptiva i antidecorativa d'Echenoz, que no dubta a depurar el text perquè hi quedi la paraula precisa i que relata amb una ironia finíssima que rebaixa qualsevol pompositat i atenua la fredor d'una prosa tan calculada.

En aquest llibre, l'escriptor francès ha explicat la vida de l'inventor Nikola Tesla des de la distància concreta per fer una bona novel·la: està relatant la història d'un personatge històric però fabula com li convé amb les anècdotes, sentiments o pensaments del protagonista. Fins i tot li canvia el nom: l'inventor no és diu Nikola sinó Gregor. Echenoz ha triat per a la seva missió un personatge extravagant i molt atractiu: el científic Tesla és un home que ho va inventar gairebé tot (el corrent altern, la ràdio, els raigs X, el telecomandament, els robots, el microscopi electrònic, l'accelerador de partícules, el radar, el míssil...) però va acabar morint en la misèria. S'afegeix, d'aquesta manera, a la llista de genis caiguts en desgràcia.

Llampecs té un inici espectacular, a l'alçada de l'excentricitat del biografiat. El narrador fa coincidir el moment del naixement de Tesla amb la caiguda d'un llampec que esclata contra un arbre i l'incendia, cosa que provoca un gran caos que fa

que ningú sàpiga en quin moment exacte ha nascut el petit geni. Un naixement fora del temps per a un inventor que, ja de petit, tenia l'obsessió de muntar i desmuntar els rellotges de casa seva per entendre'n el mecanisme. De caràcter irascible i extremadament maniàtic, té un cervell que no para de maquinari: "Manifesta el do de representar-se interiorment les coses com si existissin abans que existeixin [...], de manera que en el procés d'invençió no necessita mai croquis, esquemes, maquetes ni experiments previs".

Una vida en ebullició

El llibre explica els inicis de la seva carrera amb Edison, que se n'aprofitarà per robar-li els diners i la feina, com farà gairebé tothom al llarg de la seva trajectòria: "Els altres s'apoderaran discretament de les seves idees mentre ell es passa la vida en ebullició". Perquè aquest científic té un problema tècnic: està massa capficat en la creació per preocupar-se de detalls com ara les patentes o el seu sou. Tot i així, es convertirà en un home mundialment famós, que fa conferències multitudinàries en un escenari amb muntatges elèctrics i invents estrafolaris com si fos un espectacle de màgia i que viu a crèdit en una suite de l'hotel més luxós de Nova York (on es feia portar 21 tovallons per netejar els coberts abans de cada àpat).

Tot i la seva miserable mort, Echenoz no descriu el científic com un desvalgut. Ambiciós i cregut, perjudicarà la seva pròpia carrera amb un ego descomunal i una ambició desmesurada. També té molta mala sort amb els diners i els negocis, que fa que la seva caiguda sigui culpa, a parts iguals, de la seva bogeria i de l'atzar. És el final tràgic d'un home que ha patit un mal comú entre els genis: ha estat tota la vida sol perquè la seva ment privilegiada l'ha aïllat del món. Echenoz ha glossat un antiheroi sense elogiar-lo ni condemnar-lo, des de la distància justa que només saben trobar els bons narradors. ♦♦

LLAMPECS
JEAN ECHENOZ
RAIG VERD
TRADUCCIÓ
D'ANNA CASASSAS
160 PÀG. / 14 €

L'ESCUMA DE LES LLETRES

LLUÍS A.
BAULENAS

Una imatge = 1.000 paraules?

Fins al mes de febrer estarà oberta l'exposició *Del cúter a les xarxes*, que exhibeix una mostra dels treballs infogràfics duts a terme pel professor i periodista barceloní Jordi Català. Multipremiat internacionalment, considerat un dels referents de la infografia a nivell europeu, amb aquesta exposició (que mostra els treballs infogràfics dels darrers vint-i-cinc anys) ve a demostrar el que ja intuïem: que una imatge no val més que mil paraules. Recomano a qualsevol lletraferit que s'hi acosti perquè la infografia va néixer a partir del moment que a algú, a algun professional del periodisme, se li va acudir que els "gràfics", la imatge, podien ser molt més que la simple il·lustració d'una notícia redactada. A partir d'aquí, la infografia entra de ple en el camp de la pura creació, una mica com l'expansió en qualitat, quantitat i en dignitat que ha experimentat en els darrers anys el que molts en diuen "novel·la gràfica". La diferència entre un infògraf com Jordi Català i un simple grafista és l'element creatiu. Tal com ens passa als que escrivim, que som conscients que les nostres històries sorgeixen del no-res, com si fos un conill que surt del barret del mag, una infografia també sorgeix del no-res, és a dir, de les ganes d'explicar alguna cosa.

Molt més que il·lustrar

Perquè si només es tracta d'il·lustrar el contingut d'una notícia ja hi ha altres professionals que ho fan. En aquesta exposició hi trobem creativitat, habilitat i, sobretot, imaginació. Com dèiem, una imatge no val més que mil paraules. Mil paraules ocupen més o menys uns tres folis. Molt malament aniríem si algú que es dedica a escriure no pot reproduir en tres folis el contingut d'una imatge. Ja sabem a què es refereix, la frase feta. I sí, el poder de la imatge, de la imatge fixa, pintura, foto, és importantíssim. Es justifica per l'impacte visual, juga amb els colors, amb les perspectives, etc. Però l'infògraf –a diferència de fotògrafs i pintors– no està pressionat per l'obligació de fer "art". La infografia va néixer a peu de redacció, obligada a ser al màxim d'eficient en el mínim de temps. A favor té que pot utilitzar la paraula com a complement. I que s'insereix de ple en el món visual d'avui en dia. En fi, per veure l'exposició cal anar a la Universitat Autònoma. L'excursió val la pena. No se'n penediran. ♦♦

L'APARADOR

ARA

FICCIÓ

Els llops ja no viuen...
TERESA SABORIT
Pagès editors

Els set relats d'*Els llops ja no viuen als boscos* estan narrats en primera persona i donen veu a tots aquells nens que callen quan un llop els ataca i que s'amaguen perquè els avergonyeix que algú pugui descobrir el seu malson. Teresa Saborit (Gurb, 1984) ha guanyat el premi 7lletres.

POESIA

Fam bruta
GUILLEM GAVALDÀ
LaBreu

"I estem / així, envestint-nos, / oberts, tot de cop; dues bèsties, / vulnerables. / Morint". Així de contundents són els poemes de Guillem Gavalda (Cerdanyola, 1997), guanyador del primer premi Francesc Garriga, que inaugura col·lecció a LaBreu. *Fam bruta* és el seu recomanable debut.

NO-FICCIÓ

Bob Dylan
DAVID CASTILLO
Edicions 62

"La biografia de Dylan no té final. Ha invertit tot el seu temps en una marató eterna", escriu David Castillo a *Bob Dylan*, l'única biografia escrita en català del premi Nobel de literatura 2016. L'escriptor i periodista ha actualitzat el seu llibre 25 anys després de publicar-lo, arribant fins a l'últim disc publicat.